

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS KLAIPĖDOS MIESTO POLIKLINIKOS
ŠEIMOS MEDICINOS SKYRIAUS
AKUŠERIO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROS NUOSTATOS**

1. Viešosios įstaigos Klaipėdos miesto poliklinikos (toliau – Įstaiga) akušerio pareigybės aprašymas nustato kvalifikacinius reikalavimus, teises, pareigas, kompetenciją bei atsakomybę, kurie yra privalomi tiek akušeriui, tiek darbdaviui.
2. Akušerį į pareigas priima ir iš jų atleidžia Įstaigos vyriausiasis gydytojas teisės aktų nustatyta tvarka.
3. Akušeris tiesiogiai pavaldus Įstaigos Šeimos medicinos skyriaus vedėjui.
4. Akušeriui suteikiama parašo teisė Įstaigoje tvirtinti receptus, naudojamuose dokumentuose profesinės kompetencijos ribose arba suteikiama atskiru vyriausiojo gydytojo raštišku įgaliojimu.
5. Akušeris turi būti savarankiškas, diplomatiškas, sąžiningas, komunikabilus, empatiškas, mandagus, tvarkingas, laikytis profesinės etikos reikalavimų.
6. Akušeris savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, reglamentuojančiais sveikatos priežiūros įstaigų veiklą ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, darbo santykius, darbuotojų saugą ir sveikatą ir poįstatyminiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) įsakymais, Medicinos ir higienos normomis, Įstaigos vyriausiojo gydytojo įsakymais, vidaus tvarkos taisyklėmis, bei šiuo pareigybės aprašymu.
7. Akušerio pareigybės aprašymas sudarytas vadovaujantis Lietuvos medicinos norma ir būsimais normos atnaujinimais MN 40:2021 „Akušeris“ (toliau – Lietuvos medicinos norma), kuri yra privaloma akušeriams dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją ir kontroliuojančioms jų veiklą.
8. Pareigybės aprašyme vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:
 - 8.1 Akušerijos praktika – teisės aktų reglamentuotos akušerio, turinčio galiojančią akušerijos praktikos licenciją, teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos.
 - 8.2. kitos vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

**II SKYRIUS
KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI**

9. Akušerio profesinė kvalifikacija įgyjama aukštojoje mokykloje baigus akušerijos studijų programą. Užsienyje įgyta akušerio profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.
10. Teisę verstis akušerio praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs akušerio profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią akušerijos praktikos licenciją verstis akušerijos praktika, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai nenustato kitaip.
11. Akušeris verčiasi akušerijos praktika asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti akušerio praktikos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teisę teikti ir akušeris.

III SKYRIUS TEISĖS

12. Akušeris turi teisę:

12.1. verstis akušerio praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reguliuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

12.2. verstis specialiąja slaugos praktika Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

12.3. skirti ir išrašyti medicinos pagalbos priemones sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka ir būtiniosios medicinos pagalbos atveju teikdamas medikamentinę pagalbą, savarankiškai skirti vaistinius preparatus, įrašytus į Vaistinių preparatų, kuriuos savarankiškai gali skirti akušeris, teikdamas medikamentinę pagalbą būtiniosios medicinos pagalbos atveju, sąrašą (Lietuvos medicinos normos 1 priedas), skirti vaistinį preparatą sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka pagal patvirtintą Gimdyvei ar naujagimiui akušerio skiriamų vaistų sąrašą (Lietuvos medicinos normos 2 priedas).

12.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientę, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

12.5 sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduoti siuntimą asmens sveikatos priežiūros paslaugoms, nurodytoms sveikatos apsaugos ministro patvirtintame sąraše, gauti.

12.5.¹ išduoti nėštumo ir gimdymo atostogų pažymėjimus sveikatos apsaugos ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka;

12.6. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja akušerio profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar akušerio gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

12.7. nustatyti vaiko gimimo momentą Lietuvos Respublikos vaiko gimimo momento nustatymo įstatymo nustatyta tvarka;

12.8. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka;

12.9. gauti darbui būtiną informaciją ir priemones teisės aktų nustatyta tvarka;

12.10. konsultuotis su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

12.11. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdant Lietuvos medicinos normoje nurodytą veiklą, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka;

12.12. dalyvauti mokslinėje tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, kuriant ir diegiant naujas akušerijos ir informacijos technologijas;

12.13. teikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, savivaldybių gydytojams, sveikatos priežiūros įstaigų administracijai siūlymus dėl darbo organizavimo, akušerijos paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimo;

12.14. teikti siūlymus darbdaviams, kaip gerinti darbo sąlygas teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti;

12.15. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas.

13. Akušeris turi ir kitų teisių, nustatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

IV SKYRIUS PAREIGOS

14. Akušeris privalo:

14.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

14.2. pagal savo kompetenciją, nustatytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi praktika, licenciją, kvalifikuotai teikti akušerijos paslaugas, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

14.3. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Specialisto spaudo numerio suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

14.4. vykdyti gydytojo paskyrimus, atlikti gydymo procedūras, informuoti pacientę apie paskirtus vaistus, paaiškinti jų poveikį ir galimas nepageidaujamas reakcijas, įspėti apie laikiną specialųjį režimą prieš procedūras ir po jų;

14.5. skubiai informuoti gydytoją apie galimas arba kilusias komplikacijas, alergines reakcijas;

14.6. stebėti pacientės elgesį, fizinę ir psichikos sveikatą visais moters gyvenimo tarpsniais, atkreipti dėmesį į nebūdingus požymius, reakcijas ir nedelsiant apie tai informuoti gydytoją;

14.7. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos išsaugojimo bei ugdymo priemones;

14.8. skatinti šeimos narius aktyviai dalyvauti prižiūrint moterį nėštumo, gimdymo, pogimdyminiu laikotarpiu;

14.9. ne akušerio kompetencijos atvejais išduoti pacientui Lietuvos medicinos normos 10.5 papunktyje nurodytą siuntimą, o dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurioms neturi teisės išduoti siuntimo, patarti pacientui kreiptis į atitinkamos srities specialistus;

14.10. bendradarbiauti su kitais asmens, visuomenės sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

14.11. teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti ligų prevenciją sveikatos priežiūros įstaigose ir pacienčių namuose, įtarus patologiją išduoti Lietuvos medicinos normos 10.5 papunktyje nurodytą siuntimą, o dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurioms neturi teisės išduoti siuntimo, rekomenduoti kreiptis į gydytoją specialistą;

14.12. taikyti Lietuvos Respublikoje tik sveikatos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

14.13. naudoti tik teisės aktų, reguliuojančių medicinos priemonių naudojimą, reikalavimus atitinkančias medicinos priemones, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis; užtikrinti, kad medicinos priemonės būtų naudojamos šiame papunktyje nurodytą teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone pateikiama informacija;

14.14. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

14.15. laikytis sveikatos priežiūros įstaigos, skyriaus vidaus darbo tvarkos taisyklių;

14.16. laikytis bendrųjų darbuotojų saugos ir sveikatos taisyklių;

14.17. laikytis aseptikos ir antiseptikos reikalavimų teisės aktų nustatyta tvarka;

14.18. dalyvauti įgyvendinant asmens ir visuomenės sveikatos mokymo programas;

14.19. pagal kompetenciją vykdyti privalomąsias prevencines sveikatos programas;

14.20. laikytis akušerijos praktiką ir kitą sveikatos priežiūros veiklą reglamentuojančių teisės aktų;

14.21. teisės aktų nustatyta tvarka tobulinti profesinę kvalifikaciją, kad žinios ir įgūdžiai atitiktų praktikos reikalavimus bei mokslo įrodymais grįstas akušerijos naujoves;

14.22. paaiškinti asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisės saugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

14.23. pranešti kompetentingoms įstaigoms apie įtariamą užkrečiamąsias ligas, apsinuodijimus, mirties atvejus Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių tokios informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

14.24. pranešti teisės saugos ir kitoms valstybės institucijoms apie sužalotus ar smurtą patyrusius asmenis, kuriems dėl nusikalstamos veikos galėjo būti padaryta žala, Lietuvos Respublikos teisės aktų, reguliuojančių tokios informacijos teikimą, nustatyta tvarka;

14.25. pagal savo kompetenciją koordinuoti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą Lietuvos medicinos normos 12.24 papunktyje nurodytiems smurtą patyrusiems asmenims;

14.26. teikti informaciją apie paciento sveikatą Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo nustatyta tvarka;

- 14.27. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;
14.28. tvarkyti akušerio praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;
14.29. nepriimti kyšių ir elgtis taip, kad savo veiksmais neprovokuotų paciento, jo artimųjų, giminaičių ar kitų paciento atstovų duoti kyšių;
14.30. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

V SKYRIUS KOMPETENCIJA

15. Akušerio profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja akušerio profesinę kvalifikaciją suteikiančių studijų metu bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę akušerijos mokslo ir praktikos pažangą.

16. Akušeris turi žinoti:
- 16.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;
 - 16.2. medicinos statistikos pagrindus;
 - 16.3. sveikatos draudimo pagrindus;
 - 16.4. sveikatos teisės pagrindus;
 - 16.5. darbo saugos principus;
 - 16.6. profesinės etikos reikalavimus;
 - 16.7. asmens duomenų apsaugos principus;
 - 16.8. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis;
 - 16.9. sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos organizavimo pagrindus.
- 16.10. akušerinės, neonatologinės ir ginekologinės pagalbos organizavimo Lietuvoje principus;
- 16.11. pagrindines akušerijos, neonatologijos ir ginekologijos srities nacionalinės ir tarptautinės sveikatos politikos nuostatas;
- 16.12. socialinių, kultūrinių, ekologinių, ekonominių, religinių ir kitų veiksnių įtaką moters ir naujagimio sveikatai;
- 16.13. šeimos sveikatos ir socialinės apsaugos pagrindus, moters ir vaiko sveikatos apsaugos teises bei socialines garantijas;
- 16.14. sveikatos mokymo, sveikos gyvensenos ir mitybos principus;
- 16.15. sveikatos stiprinimo ir ligų prevencijos principus;
- 16.16. perinatologijos naujoves, jų taikymo praktikoje ypatumus;
- 16.17. žindymo naudą motinos, naujagimio, kūdikio sveikatai.

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

17. Akušeris atsakingas už:
- 17.1. pareiginių darbo funkcijų tinkamą ir savalaikį vykdymą;
 - 17.2. akušerio kvalifikuotą, kokybišką paslaugų teikimą pacientams;
 - 17.3. Medicinos ir higienos normų reikalavimų vykdymą;
 - 17.4. Įstaigos tikslingą, efektyvų turimų išteklių panaudojimą bei apsaugą (medikamentų, medicinos priemonių, medicinos prietaisų, įrangos, inventoriaus ir kt.);
 - 17.5. pacientų teisių įgyvendinimą ir paslaugų prieinamumą.
18. Atsako už netinkamą Lietuvos Respublikos teisės aktų ir/ar lokalių teisės aktų bei jam pavestų pareigų vykdymą ar jų nevykdymą. Taip pat atsako už netinkamą asmens duomenų tvarkymą ir/ar asmens duomenų paslapties atskleidimą, už turtinę žalą, padarytą Įstaigai, dėl savo kaltės ar aplaidaus neatsargumo.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Šis pareigybės aprašymas gali būti peržiūrimas ir iš naujo tvirtinamas:
- 19.1. iš esmės pasikeitus darbuotojo darbo pobūdžiui ir/ar kvalifikaciniam reikalavimams;
 - 19.2. pasikeitus pareigybės pavadinimui;
 - 19.3. pasikeitus Įstaigos struktūrai;
 - 19.4. Įstaigos vyriausiojo gydytojo sprendimu.

Susipažinau ir sutinku vykdyti:

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

(Data)